WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 20 stycznia 2005 r. *

W sprawie C-306/03

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Juzgado de lo Social nr 3 de Orense (Hiszpania) postanowieniem z dnia 24 czerwca 2003 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 lipca 2003 r., w postępowaniu:

Cristalina Salgado Alonso

przeciwko

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

* Język postępowania: hiszpański.

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C. W. A. Timmermans, prezes izby, R. Schintgen (sprawozdawca), R. Silva de Lapuerta, P. Kūris i G. Arestis, sędziowie

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: M. Múgica Arzamendi, główny administrator,

mając na względzie procedurę pisemną oraz po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 15 września 2004 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu C. Salgado Alonso przez A. Vásqueza Conda, abogado,

— w imieniu Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) oraz Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) przez A. R. Trilla Garcię i A. Llorenta Alvareza, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez E. Braquehaisa Conesę, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez H. Michard, I. Martínez del Peral oraz D. Martina, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu opinii rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 28 października 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 12 WE, 39 WE i 42 WE, a także art. 45 i 48 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997 L 28, str. 1), w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 1606/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. (Dz.U. L 209, str. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między C. Salgado Alonso a Instituto Nacional de la Seguridad Social (krajowy instytut zabezpieczenia społecznego, zwany dalej „INSS") i Tesorería General de la Seguridad Social (generalny fundusz zabezpieczeń społecznego, zwany dalej „TGSS") w przedmiocie przyznania jej prawa do emerytury na podstawie ustawodawstwa hiszpańskiego.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Art. 1 lit. r) rozporządzenia nr 1408/71 następująco definiuje wyrażenie „okresy ubezpieczenia":

„okresy składkowe lub okresy zatrudnienia albo prowadzenia działalności na własny rachunek, jak je określa lub uznaje za okresy ubezpieczenia ustawodawstwo, w ramach którego zostały ukończone lub uznane za ukończone, jak również wszelkie okresy zrównane, o ile są uznane przez dane ustawodawstwo za równorzędne z okresami ubezpieczenia".

4 Art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 stanowi:

„Osoby zamieszkujące terytorium jednego z Państw Członkowskich i do których stosują się przepisy niniejszego rozporządzenia podlegają obowiązkom i korzystają z praw wynikających z ustawodawstwa każdego Państwa Członkowskiego na tych samych warunkach, co obywatele tego Państwa, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych zawartych w niniejszym rozporządzeniu".

5 Art. 45 ust. 1 tego rozporządzenia ustanawia zasadę sumowania okresów ubezpieczenia dla celów nabycia, zachowania lub odzyskania prawa do świadczeń w następujących słowach:

„Jeżeli ustawodawstwo Państwa Członkowskiego uzależnia nabycie, zachowanie lub odzyskanie prawa do świadczeń, na podstawie systemu niebędącego systemem specjalnym w rozumieniu ust. 2 lub 3, od ukończenia okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, właściwa instytucja tego Państwa Członkowskiego uwzględnia, w razie potrzeby, okresy ubezpieczenia lub zamieszkania ukończone zgodnie z ustawodawstwem innego Państwa Członkowskiego, w ramach systemu powszechnego lub specjalnego, obejmującego pracowników najemnych lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek. W tym celu uwzględnia się te okresy, jak i okresy ukończone zgodnie z ustawodawstwem stosowanym przez tę instytucję."

6 Art. 46 ust. 2 rozporządzenia nr 1408/71 stanowi:

„Jeżeli warunki wymagane przez ustawodawstwo Państwa Członkowskiego do prawa do świadczeń są spełnione dopiero po zastosowaniu art. 45 i/lub art. 40 ust. 3, stosuje się następujące zasady:

a) instytucja właściwa ustala teoretyczną wysokość świadczenia, o które zainteresowany mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia i/lub zamieszkania ukończone z uwzględnieniem ustawodawstw Państw Członkowskich, którym podlegał pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek, zostały ukończone w danym Państwie Członkowskim z uwzględnieniem ustawodawstwa, które stosuje ona w dniu przyznania świadczenia. Jeżeli zgodnie z tym ustawodawstwem wysokość świadczenia jest niezależna od długości ukończonych okresów, kwota ta zostaje uznana za kwotę teoretyczną, określoną w niniejszej literze;

b) instytucja właściwa ustala następnie rzeczywistą wysokość świadczenia na podstawie kwoty teoretycznej, określonej w poprzedniej literze, proporcjonalnie do długości okresów ubezpieczenia lub zamieszkania, ukończonych przed wystąpieniem ryzyka zgodnie ze stosowanym przez tę instytucję ustawodaw-

stwem, w stosunku do całkowitej długości okresów ubezpieczenia i zamieszkania, ukończonych przed wystąpieniem ryzyka z uwzględnieniem ustawodawstwa wszystkich zainteresowanych Państw Członkowskich."

7 Art. 48 ust. 1 tego rozporządzenia wprowadza wyjątek dotyczący nabywania prawa do emerytury w przypadku okresów ubezpieczenia krótszych niż rok, sformułowany następująco:

„Nie naruszając art. 46 ust. 2, instytucja Państwa Członkowskiego nie jest zobowiązana do przyznawania świadczeń z tytułu okresów ukończonych z uwzględnieniem stosowanego przez nią ustawodawstwa, które podlegają uwzględnieniu w momencie realizacji ryzyka, jeżeli:

— długość tych okresów jest krótsza niż jeden rok,

oraz

— przy uwzględnieniu jedynie tych okresów nie zostało nabyte prawo do świadczeń na podstawie tego ustawodawstwa."

Uregulowania krajowe

8 Art. 161 ust. 1 lit. b) ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym, tekst ujednolicony królewskim dekretem ustawodawczym 1/94 z dnia 20 czerwca 1994 r.

(BOE nr 154, z dnia 29 czerwca 1994 r.), w brzmieniu nadanym ustawą 50/98 z dnia 30 listopada 1998 r. wprowadzającą przepisy o charakterze skarbowym, administracyjnym i społecznym (BOE z dnia 31 grudnia 1998 r., zwanej dalej „ustawą o powszechnym zabezpieczeniu społecznym"), uzależnia przyznanie emerytury typu składkowego od okresu składkowego co najmniej piętnastu lat, z czego co najmniej dwóch lat przypadających na okres piętnastu lat bezpośrednio poprzedzających zdarzenie powodujące powstanie prawa do świadczenia.

9 Art. 218 ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym stanowi, że w przypadku gdy ubezpieczony pobiera zasiłek dla bezrobotnych, Instituto Nacional de Empleo (instytucja zarządzająca systemem ubezpieczeń od bezrobocia, zwana dalej „INEM") opłaca składki na zabezpieczenie społeczne różnego rodzaju, w zależności od typu wypłacanego przez nią świadczenia. Zgodnie z ustępem 2 tego artykułu:

„W przypadku zasiłku dla bezrobotnych, którzy przekroczyli pięćdziesiąty drugi rok życia instytucja zarządzająca opłaca ponadto składki na ubezpieczenie emerytalne."

10 Zgodnie z art. 215 ust. 1 pkt 3 ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym ów zasiłek dla bezrobotnych przysługuje pracownikom, którzy opłacali przez sześć lat składkę na ubezpieczenie od bezrobocia i którzy spełniają wszystkie warunki, z wyjątkiem wieku, do otrzymania emerytury typu składkowego z hiszpańskiego systemu ubezpieczeń społecznych.

11 Wreszcie, dwudziesty ósmy przepis dodatkowy ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym, który wszedł w życie w dniu 1 stycznia 1999 r. mocą ustawy 50/98, ma brzmienie następujące:

„Zgodnie z przepisami art. 218 ust. 2 niniejszej ustawy składki na zabezpieczenie emerytalne opłacane przez instytucję zarządzającą są uwzględniane przy obliczaniu podstawy wymiaru emerytury oraz mnożnika, jaki się do niej stosuje. Ważności i skutków prawnych tych składek nie można w żadnym wypadku podnosić w celu wykazania minimalnego okresu składkowego wymaganego przez art. 161 ust. 1 lit. b) niniejszej ustawy, który to okres minimalny ubezpieczony musi wykazać, zgodnie z art. 215 ust. 1 pkt 3, celem otrzymania zasiłku dla [bezrobotnych] którzy przekroczyli pięćdziesiąty drugi rok życia."

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

12 C. Salgado Alonso, urodzona 30 maja 1936 r., wniosła do INEM w dniu 7 sierpnia 1992 r. wniosek o przyznanie specjalnego zasiłku dla bezrobotnych powyżej 52 roku życia. W owym czasie mogła ona wykazać efektywne okresy ubezpieczenia o długości 74 miesięcy — ponad sześć lat — zgodnie z ustawodawstwem niemieckim, od 29 czerwca 1964 r. do 30 czerwca 1970 r., 26 miesięcy zgodnie z ustawodawstwem szwajcarskim, od 1 grudnia 1971 r. do 31 marca 1975 r. oraz 182 dni zgodnie z ustawodawstwem hiszpańskim, od 8 stycznia do 7 lipca 1992 r.

13 Początkowo INEM odmówił przyznania specjalnego zasiłku dla bezrobotnych ze względu na to, że nie osiągnęła ona wymaganego w Hiszpanii okresu składkowego minimum 15 lat.

14 C. Salgado Alonso wniosła zatem odwołanie od tej decyzji do Juzgado de lo Social nr 2 de Orense (Hiszpania), który wyrokiem z dnia 22 czerwca 1993 r. uznał jej prawo do tego zasiłku. INSS i TGSS, jak również rząd hiszpański tłumaczą w skrócie to orzeczenie faktem, że zgodnie z orzecznictwem hiszpańskim z tamtego czasu, krótsze okresy składkowe uzyskane za granicąbyły uznawane za ekwiwalentne

okresowi składkowemu 15 lat wymaganemu przez art. 161 ust. 1 lit. b) ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym. Orzecznictwo to zostało jednakże w międzyczasie zmienione w wyniku wyroków Trybunału z dnia 20 lutego 1997 r. w sprawach C-88/95, C-102/95 i C-103/95, Martínez Losada i in. (Rec. str. I-869) i z dnia 25 lutego 1999 r. w sprawie C-320/95, Ferreiro Alvite (Rec. str. I-951).

15 C. Salgado Alonso pobierała zatem zasiłek dla bezrobotnych powyżej 52 roku życia od 7 sierpnia 1992 r. do 30 maja 2001 r., czyli przez okres 3219 dni, w którym to czasie składki na ubezpieczenie emerytalne były opłacane w jej imieniu przez INEM.

16 W maju 2001 r., w chwili ukończenia 65 lat, C. Salgado Alonso wniosła o przyznanie jej praw do emerytury na podstawie niemieckiego, szwajcarskiego i hiszpańskiego systemu zabezpieczenia społecznego. Podczas gdy przyznano jej emeryturę w Niemczech i w Szwajcarii, INSS odrzucił jej wniosek decyzją z dnia 21 marca 2002 r. ze względu na to, że nie uzyskała ona w Hiszpanii minimalnego okresu składkowego wymaganego do przyznania prawa do emerytury oraz że art. 46 ust. 2 rozporządzenia nr 1408/71 dotyczący sumowania okresów ubezpieczenia nie znajdował zastosowania, zgodnie z art. 48 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, do okresów ubezpieczenia w Hiszpanii krótszych niż rok. INSS uzasadnił swoją odmowę wskazując również na 28 przepis dodatkowy ogólnej ustawy o zabezpieczeniu społecznym.

17 W dniu 13 lutego 2002 r. C. Salgado Alonso złożyła skargę na odmowę INSS i TGSS do Juzgado de lo Social nr 3 de Orense, wnosząc o stwierdzenie, że zgodnie z ustawodawstwem hiszpańskim posiada ona prawo do pobierania emerytury od dnia 31 maja 2001 r.

18 Dla poparcia odwołania podniosła ona, że należy uwzględnić nie tylko początkowy okres składkowy 182 dni, który ukończyła w Hiszpanii, ale również okres, w którym

INEM przekazywał w jej imieniu składki na ubezpieczenie emerytalne w okresie pobierania specjalnego zasiłku dla bezrobotnych, w wyniku czego może ona obecnie wykazać w Hiszpanii w sumie 3219 dni, a zatem ponad 9 lat i 3 miesięcy okresu składkowego.

19 Zdaniem sądu odsyłającego powstaje problem, czy, po pierwsze, dwudziesty ósmy przepis dodatkowy ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym może skutecznie wykluczyć uwzględnienie owych 3219 dni składkowych przy ustalaniu, czy przedmiotowy okres składkowy przekracza rok, co w przypadku odpowiedzi twierdzącej oznaczałoby, że zgodnie z art. 48 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 INSS nie ma obowiązku przyznać świadczenia za ten okres.

20 Po drugie pojawia się pytanie, czy wymieniony przepis dodatkowy, wykluczając uwzględnienie niektórych składek, na przykład opłacanych wyłącznie na ubezpieczenie emerytalne, przy obliczaniu okresów składkowych, o których mowa w art. 161 ust. 1 lit. b) tej ustawy, wprowadza dyskryminację pracowników migrujących, zważywszy, że okresy te powinny zostać osiągnięte w momencie wystąpienia bezrobotnego powyżej 52 roku życia o zasiłek.

21 Sąd krajowy ma tu na myśli przypadek pracowników, którzy uzyskali prawo do wymienionych zasiłków dla bezrobotnych wykazawszy okresy minimalne dzięki uwzględnieniu okresów ubezpieczenia na podstawie ustawodawstwa innego lub innych Państw Członkowskich, zgodnie z orzecznictwem Trybunału (zob. powołane wyżej wyroki w sprawach Martínez Losada i in. oraz Ferreiro Alvite).

22 Tymczasem pracownicy ci nie mogą jego zdaniem żądać uwzględnienia składek opłacanych przez INEM z tytułu ubezpieczenia emerytalnego przez okres, gdy pobierali zasiłek dla bezrobotnych, celem uznania za spełniony warunku minimalnego okresu ubezpieczenia, o którym mowa w art. 161 ust. 1 lit. b) ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym.

23 W tych okolicznościach Juzgado de lo Social nr 3 de Orense postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 12 WE i art. 39 do 42 WE [...] oraz art. 45 rozporządzenia [...] nr 1408/71 [...] stoją na przeszkodzie przepisom prawa krajowego, na podstawie których składki opłacane w imieniu pracownika przez instytucję zarządzającą ubezpieczeniem od bezrobocia tytułem ubezpieczenia emerytalnego za okres, w którym pracownik ten pobierał zasiłek dla bezrobotnych nie mogą zostać uwzględnione przy obliczaniu okresów minimalnych ustanowionych w prawie krajowym, warunkujących nabycie prawa do emerytury, w sytuacji, gdy ze względu na trwałe bezrobocie, które owe zasiłki mają rekompensować, pracownik ten nie jest w stanie udowodnić opłacania innych składek na ubezpieczenie, niż składki, które ustawa każe pominąć, wskutek czego uregulowanie to dotyka wyłączenie pracowników, którzy skorzystali z prawa swobodnego przepływu, gdyż nie będą oni mogli otrzymać emerytury krajowej, mimo że zgodnie z art. 45 wymienionego rozporządzenia okresy te należałoby uznać za ukończone?

2) Czy art. 12 WE i art. 39 do 42 WE [...] oraz art. 45 rozporządzenia [...] nr 1408/71 [...] stoją na przeszkodzie przepisom prawa krajowego, na podstawie których składki opłacane w imieniu pracownika przez instytucję zarządzającą ubezpieczeniem od bezrobocia tytułem ubezpieczenia emerytalnego za okres, w którym pracownik ten pobierał zasiłek dla bezrobotnych nie mogą zostać

uwzględnione w sposób pozwalający uznać, że »całkowita długość okresów ubezpieczenia lub zamieszkania ukończonych zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa Członkowskiego wynosi rok«, w sytuacji, gdy ze względu na trwałe bezrobocie, które owe zasiłki mają rekompensować, pracownik ten nie jest w stanie udowodnić opłacania innych składek na ubezpieczenie, niż składki, które ustawa każe pominąć, wskutek czego uregulowanie to dotyka wyłączenie pracowników, którzy skorzystali z prawa swobodnego przepływu, gdyż nie będą oni mogli otrzymać emerytury krajowej, mimo że zgodnie z art. 48 ust. 1 wymienionego rozporządzenia, krajowa instytucja zarządzająca nie jest zwolniona z obowiązku przyznania świadczenia krajowego?"

24 Pismem z dnia 29 września 2003 r. INSS poinformował Trybunał, że w dniu 10 września 2003 r. wydano nową decyzję niekorzystną dla C. Salgado Alonso. Decyzja ta zastąpiła decyzję z dnia 21 marca 2002 r. i odmawia przyznania emerytury ze względu na to, że C. Salgado Alonso „nie ukończyła minimalnego okresu składkowego dwóch lat bezpośrednio poprzedzających datę złożenia wniosku, okresu, od którego art. 161 ust. 1 lit. b) ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym uzależnia prawo do emerytury.

W odniesieniu do faktów, które nastąpiły po 1 stycznia 1999 r., z 28 przepisu dodatkowego [ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym] wynika, że składki na ubezpieczenie emerytalne opłacane przez instytucję zarządzającą w okresie pobierania przez ubezpieczoną zasiłku dla bezrobotnych, którzy ukończyli 52 rok życia są uwzględniane przy obliczaniu podstawy wymiaru emerytury oraz mnożnika, jaki się do niej stosuje. Ważności i skutków prawnych tych składek nie można w żadnym wypadku podnosić w celu wykazania minimalnego okresu składkowego."

25 Z nowej decyzji INSS wynika, że odrzucenie wniosku o przyznanie emerytury złożonego przez C. Salgado Alonso nie zostało oparte na podstawie art. 48 rozporządzenia nr 1408/71.

W przedmiocie pytania pierwszego

26 Poprzez pierwsze pytanie sąd krajowy zmierza istocie do ustalenia, czy art. 12 WE, 39 WE i 42 WE, a także art. 45 rozporządzenia nr 1408/71 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one normie krajowej, która, tak jak 28 przepis dodatkowy ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym, nie pozwala właściwym władzom Państwa Członkowskiego na uwzględnienie, dla celów przyznania prawa do emerytury z systemu krajowego, określonych okresów ubezpieczenia ukończonych na terytorium tego państwa przez pracownika pozostającego bez pracy, w którym to okresie składki na ubezpieczenie emerytalne były opłacane przez instytucję zarządzającą ubezpieczeniem od bezrobocia, przy czym okresy te uwzględniane są jedynie na potrzeby obliczenia wysokości wspomnianej emerytury.

27 Przede wszystkim należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Państwa Członkowskie zachowują kompetencje do określania warunków wymaganych do przyznania świadczeń z zabezpieczenia społecznego, nawet jeśli są one bardziej rygorystyczne, pod warunkiem, że przyjęte wymogi nie pociągają za sobą jawnej lub ukrytej dyskryminacji w stosunku do pracowników wspólnotowych (zob. podobnie wyrok z dnia 20 września 1994 r. w sprawie C-12/93 Drake, Rec. str. I-4337, pkt 27; powoływane powyżej wyroki w sprawie Martínez Losada i in., pkt 43 oraz w sprawie Ferreiro Alvite, pkt 23).

28 Państwo Członkowskie może zatem ustalić okres składkowy uzależniający przyznanie emerytury, taki jak przewidziany w art. 161 ust. 1 lit. b) ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym.

29 W tym względzie art. 42 lit. a) WE wyraża zasadę zaliczania wszystkich okresów ubezpieczenia, zamieszkania lub zatrudnienia, która jest wprowadzona w życie, między innymi, w drodze art. 45 rozporządzenia nr 1408/71 w zakresie ubezpieczenia emerytalnego. Chodzi tutaj o jedną z podstawowych zasad wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego Państw Członkowskich, zmierzającą do zapewnienia, by korzystanie z prawa do swobodnego przepływu przewidzianego w Traktacie nie wywoływało skutku w postaci pozbawienia pracowników korzyści wynikających z zabezpieczenia społecznego, które mogliby uzyskać, gdyby pracowali tylko w jednym Państwie Członkowskim. Konsekwencja taka mogłaby bowiem powstrzymać pracowników wspólnotowych od korzystania z prawa do swobodnego przepływu (zob. w szczególności wyrok z dnia 26 października 1995 r. w sprawie C-481/93 Moscato, Rec. str. I-3525, pkt 28).

30 Jednakże rozporządzenie nr 1408/71 nie określa warunków, którym podporządkowane jest ustanawianie okresów zatrudnienia lub ubezpieczenia. Warunki te, jak to wynika z art. 1 lit. r) wspomnianego rozporządzenia, określone są wyłącznie ustawodawstwem Państwa Członkowskiego, na podstawie którego okresy te zostały ukończone.

31 W związku z tym Państwo Członkowskie może nie tylko wyznaczyć okres składkowy warunkujący nabycie prawa do emerytury przewidzianej przez ustawodawstwo krajowe, ale także określić charakter okresów ubezpieczenia zaliczanych w tym celu, tym bardziej, że zgodnie z art. 45 rozporządzenia nr 1408/71 okresy ukończone według ustawodawstwa innego Państwa Członkowskiego uwzględniane są na tych samych warunkach, jak w przypadku, gdyby zostały ukończone według ustawodawstwa krajowego.

32 W postępowaniu przed sądem krajowym spór C. Salgado Alonso z INSS i TGSS nie dotyczy okresów, które zostały ukończone według ustawodawstwa Państwa

Członkowskiego innego, niż to, w którym wniesiono o przyznanie świadczenia emerytalnego, ale określonych okresów ukończonych w tym ostatnim Państwie Członkowskim, a mianowicie w Królestwie Hiszpanii, w czasie, w którym zainteresowana pobierała szczególny zasiłek dla bezrobotnych powyżej 52 roku życia. Spór taki nie dotyczy art. 45 rozporządzenia nr 1408/71.

33 Skarżąca w postępowaniu głównym zauważa niemniej, że jedynie pracownicy, którzy skorzystali z prawa do swobodnego przepływu są poszkodowani przez 28 przepis dodatkowy ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym wyłączający uwzględnienie dla celów przyznania prawa do emerytury okresów, w których ubezpieczony pobierał szczególny zasiłek dla bezrobotnych, nawet jeśli składki na ubezpieczenie emerytalne były przekazywane w imieniu ubezpieczonego przez INEM. Z tego względu wspomniany przepis stoi jej zdaniem w sprzeczności z art. 39 WE.

34 W tym względzie należy stwierdzić, jak podniosła to rzecznik generalny w pkt 39 i 40 opinii, że norma krajowa, taka jak wyrażona w 28 przepisie dodatkowym ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym, stosuje się bez rozróżnienia do pracowników, którzy pracowali jedynie na terytorium kraju i w stosunku do tych, którzy pracowali również w innych Państwach Członkowskich.

35 Przed Trybunałem nie zostało dowiedzione, by pracownicy, którzy skorzystali z prawa do swobodnego przepływu po powrocie do Hiszpanii byli częściej narażeni na ryzyko długotrwałego bezrobocia niż pracownicy, którzy wykonywali swoją działalność zawodową jedynie w tym Państwie Członkowskim, przez co zostaliby oni niekorzystnie dotknięci ograniczeniem zawartym w przywołanym przepisie dodatkowym.

36 Stąd wywody przedstawione przed Trybunałem nie pozwoliły na stwierdzenie charakteru pośrednio dyskryminacyjnego, w rozumieniu art. 39 WE, normy krajowej, takiej jak wyrażona w 28 przepisie dodatkowym ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym.

37 Wreszcie, skoro art. 39 WE, który jest przepisem szczególnym, znajduje zastosowanie do sytuacji takiej, jak występująca w postępowaniu głównym, nie ma potrzeby dokonywania przez Trybunał wykładni bardziej ogólnego przepisu art. 12 WE.

38 Uwzględniając powyższe, na pytanie pierwsze trzeba odpowiedzieć, iż art. 39 WE i art. 42 WE, a także art. 45 rozporządzenia nr 1408/71 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one normie krajowej, takiej jak wyrażona w 28 przepisie dodatkowym ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym, która nie pozwala właściwym władzom Państwa Członkowskiego na uwzględnienie, dla celów przyznania prawa do emerytury z systemu krajowego, określonych okresów ubezpieczenia ukończonych na terytorium tego państwa przez pracownika pozostającego bez pracy, w którym to okresie składki na ubezpieczenie emerytalne były opłacane przez instytucję zarządzającą ubezpieczeniem od bezrobocia, przy czym okresy te uwzględniane są jedynie na potrzeby obliczenia wysokości wspomnianej emerytury.

W przedmiocie pytania drugiego

39 Poprzez drugie pytanie sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy dla ustalenia, na potrzeby stosowania art. 48 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71, że łączna długość

okresów ubezpieczenia ukończonych według ustawodawstwa stosowanego przez instytucję Państwa Członkowskiego osiąga lub nie osiąga roku, instytucja ta musi uwzględnić nie tylko okresy ubezpieczenia konieczne dla przyznania prawa do emerytury, ale także okresy, które mają znaczenie jedynie dla obliczenia wysokości świadczeń.

40 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem procedura ustanowiona w art. 234 WE jest narzędziem współpracy Trybunału z sądami krajowymi, za pomocą którego Trybunał dostarcza tym sądom wskazówki co do wykładni prawa wspólnotowego, niezbędne do rozstrzygnięcia rozpatrywanych przez nie sporów (zob. w szczególności wyroki z dnia 8 listopada 1990 r. w sprawie C-231/89 Gmurzynska-Bscher, Rec. str. I-4003, pkt 18; z dnia 12 marca 1998 r. w sprawie C-314/96 Djabali, Rec, str. I-1149, pkt 17, oraz z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie C-318/00 Bacardi-Martini i Cellier des Dauphins, Rec. str. I-905, pkt 41).

41 Jak zatem wynika, zarówno z brzmienia, jak celu art. 234 WE, warunkiem zastosowania procedury prejudycjalnej jest rzeczywista zawisłość przed sądem krajowym sporu, w ramach którego sąd ten wezwany będzie do wyrokowania biorąc pod uwagę orzeczenie prejudycjalne (zob. podobnie wyrok z dnia 15 czerwca 1995 r. w sprawach C-422/93 do C-424/93 Zabala Erasun i in., Rec. str. I-1567, pkt 28 oraz powoływany powyżej wyrok w sprawie Djabali, pkt 18).

42 Uzasadnieniem odesłania prejudycjalnego nie jest bowiem wydawanie opinii w kwestiach generalnych lub hipotetycznych, lecz rzeczywista potrzeba związana z rozstrzygnięciem określonego sporu (powoływany powyżej wyroki w sprawach Djabali, pkt 19 oraz Bacardi-Martini i Cellier des Dauphins, pkt 42 a także wyrok z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie C-480/00 do C-482/00, C-484/00, C-489/00 do 491/00 i C-497/00 do C-499/00 Azienda Agricola Ettore Ribaldi i in., Rec. str. I-2943, pkt 72).

43 Wiadomo zaś, że w postępowaniu głównym, po skierowaniu przez Juzgado de lo Social nr 3 de Orense do Trybunału wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, INSS wydał nową decyzję oddalającą wniosek o przyznanie emerytury złożony przez C. Salgado Alonso, która nie została już oparta na art. 48 rozporządzenia nr 1408/71.

44 Wobec tego należy stwierdzić, że odpowiedź Trybunału na drugie pytanie przedłożone przez Juzgado de lo Social nr 3 de Orense nie ma obecnie żadnego znaczenia dla postępowania głównego.

45 W konsekwencji nie ma potrzeby udzielać odpowiedzi na pytanie drugie.

W przedmiocie kosztów

46 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Art. 39 WE i 42 WE, a także art. 45 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie w brzmieniu zmienionym i zaktualizowanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Rady (WE) nr 1606/98 z dnia 29 czerwca 1998 r. należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one normie krajowej, takiej jak wyrażona w 28 przepisie dodatkowym ustawy o powszechnym zabezpieczeniu społecznym, która nie pozwala właściwym władzom Państwa Członkowskiego na uwzględnienie, dla celów przyznania prawa do emerytury z systemu krajowego, określonych okresów ubezpieczenia ukończonych na terytorium tego państwa przez pracownika pozostającego bez pracy, w którym to okresie składki na ubezpieczenie emerytalne były opłacane przez instytucję zarządzającą ubezpieczeniem od bezrobocia, przy czym okresy te uwzględniane są jedynie na potrzeby obliczenia wysokości wspomnianej emerytury.

Podpisy